

وضعیت اقتصادی

وضع اقتصادی خانوارهای دارای سرپرست جوان، از ویژگیهای دیگری است که بررسی آن مفید به نظر می‌رسد. از آنجائی که سرپرستان این خانوارها در گروه سنی ۲۴-۱۵ ساله قرار دارند، این پیش فرض وجود دارد که نبود تجربه کافی در کسب و کار و بعد کوچک خانوار منجر به درآمد کم آنها نسبت به سایر خانوارها بوده و در نتیجه هزینه های آنها نیز در گروههای پایین قرار می‌گیرد. به منظور آزمون این پیش فرض و نیز بررسی وضعیت هزینه سالانه این خانوارها برحسب وضع فعالیت، وضع شغلی، وضع سواد و بخشهای عمده اقتصادی محل فعالیت سرپرستان آنها در مقایسه با سایر خانوارها، جداول این فصل تنظیم و تحلیل شده است.

نتایج به دست آمده از طرح هزینه و درآمد خانوار ۱۳۷۹ نشان می‌دهد که در مناطق روستایی از ۱۴۶۲۱ خانوار نمونه، ۲۸۹ خانوار یعنی حدود ۲/۰ درصد دارای سرپرست جوان بوده است و در مناطق شهری از ۱۲۳۲۰ خانوار نمونه ۳۲۶ خانوار یعنی حدود ۲/۶ درصد دارای سرپرست جوان بوده است.

مقایسه توزیع درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان و سایر خانوارها برحسب گروههای هزینه به تفکیک وضع فعالیت در مناطق شهری و روستایی نشان می‌دهد که هزینه این خانوارها در این مناطق متفاوت بوده است. بیشترین درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان مناطق روستایی در گروه هزینه ای ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۶۵۰۰۰۰۰ ریال قرار داشته اند (۳۱/۵ درصد) اما در مناطق شهری بیشترین درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان در اولین گروه هزینه شهری یعنی ۷۲۰۰۰۰۰ ریال و کمتر قرار دارند (۲۷/۹ درصد). در خانوارهای روستایی که سرپرست جوان شاغل دارند بیشترین درصد خانوارها (۳۲/۱ درصد) در گروه هزینه سالانه ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۶۵۰۰۰۰۰ ریال قرار دارند، درحالیکه در خانوارهای شهری با سرپرست جوان شاغل بیشترین درصد خانوارها در گروههای هزینه ۷۲۰۰۰۰۰ ریال و کمتر و ۱۲۰۰۰۰۰۱ تا ۱۹۵۰۰۰۰۰ ریال (در هر دو گروه حدود ۲۴ درصد) جای گرفته اند. وضعیت سایر خانوارها با سرپرست شاغل به گونه ای است که در مناطق روستایی این خانوارها در گروههای هزینه بالاتری نسبت به خانوارهای دارای سرپرست جوان شاغل قرار دارند (۳۷/۶ درصد در آخرین گروه هزینه روستایی)، در خانوارهای شهری نیز همین وضعیت وجود دارد و ۴۹/۹ درصد از سایر خانوارها در آخرین گروه هزینه شهری واقع شده اند.

درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان بیکار در مناطق روستایی بیشتر در دو گروه هزینه ۵۰۰۰۰۰۰ ریال و کمتر (اولین گروه هزینه روستایی) و ۷۲۰۰۰۰۰۱ تا ۹۰۰۰۰۰۰ ریال (۳۱/۲ درصد در هر گروه) قرار گرفته است، اما در خانوارهای شهری با همین ویژگی، بیشترین درصد خانوارها (۵۲/۶ درصد) در گروه هزینه ای ۷۲۰۰۰۰۰ ریال و کمتر (اولین گروه هزینه ای شهری) قرار گرفته اند. سایر خانوارهای دارای سرپرست بیکار در مناطق روستایی و شهری در گروه هزینه ای بالاتری نسبت به خانوارهای دارای سرپرست جوان بیکار قرار دارند (به ترتیب ۲۹/۴ درصد در گروه هزینه ای روستایی ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۶۵۰۰۰۰۰ ریال و حدود ۲۴/۶ درصد در گروه هزینه ای شهری ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال)

بیشترین درصد خانوارهای روستایی که سرپرست جوان آنها دارای درآمد بدون کار هستند در گروه هزینه سالانه ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۶۵۰۰۰۰۰ ریال قرار دارند (۴۲/۹ درصد) اما بیشترین درصد خانوارهای متناظر در

مناطق شهری در دو گروه هزینه ای ۷۲۰۰۰۰۰ ریال و کمتر و ۱۹۵۰۰۰۰۰ ریال قرار دارند (در هر يك از دو گروه ۳۳/۳ درصد). سایر خانوارها با وضعیت مشابه در مناطق روستایی (۶/۸ درصد) در پایین ترین گروه هزینه سالانه و در مناطق شهری (۳۴ درصد) در بالاترین گروه هزینه (۱۹۵۰۰۰۰۰ ریال و بیشتر) قرار دارند.

نتایج نشان می دهد که در مناطق روستایی خانوارهای جوان فعال و غیر فعال از نظر اقتصادی در اکثر حالات (شاغل، دارای درآمد بدون کار و محصل) در گروههای هزینه ای نسبتاً بالا جای گرفته اند. خانوارهای دارای سرپرست جوان در مناطق شهری تقریباً در همه شرایط فعالیت، پایین ترین گروه هزینه را به خود اختصاص داده اند. سایر خانوارها با سرپرست فعال و غیر فعال (از نظر اقتصادی) در همه موارد به استثنای خانه دار و محصل در گروه هزینه ای بالاتری نسبت به گروه مقابل (خانوارهای دارای سرپرست جوان) قرار دارند (جداول ۶-۱ و ۶-۵).

اطلاعات جداول ۶-۲ و ۶-۶ نشان می دهد که هم در مناطق روستایی و هم در مناطق شهری خانوارهایی که سرپرست جوان کارفرما، کارکن مستقل و مزد و حقوق بگیر بخش عمومی دارند در گروههای هزینه ای بالا دارای بیشترین درصد هستند. اما خانوارهای با سرپرست جوان مزد و حقوق بگیر بخش خصوصی در مناطق روستایی در گروه هزینه ای ۹۰۰۰۰۰۱ تا ۱۶۵۰۰۰۰۰ ریال و در مناطق شهری در پایین ترین گروه هزینه ای یعنی ۷۲۰۰۰۰۰۰ ریال و کمتر دارای بیشترین درصد هستند (به ترتیب ۳۵ و ۳۳ درصد) و خانوارهای دارای سرپرست جوان غیر شاغل و سایر خانوارها با سرپرست غیر شاغل همانگونه که انتظار می رود در هر دو منطقه پایین ترین گروه هزینه ای را به خود اختصاص داده اند.

توزیع درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان برحسب گروههای هزینه سالانه به تفکیک وضع و سطح سواد نشان می دهد که هزینه کل این خانوارها در هر دو منطقه یکسان بوده است بطوریکه در خانوارهای با سرپرست جوان بی سواد و کم سواد بیشترین درصد مربوط به پایین ترین گروه هزینه سالانه است و در سطح لیسانس و بالاتر بیشترین درصد مربوط به گروه هزینه ای ماقبل آخر می باشد. وضعیت سایر خانوارها در این مورد نیز با گروه مقابل متفاوت است به گونه ای که در تمامی سطوح تحصیلی و حتی بی سوادان بیشترین درصد مربوط به پایین ترین گروه هزینه سالانه است. (جداول ۶-۳ و ۶-۷)

توزیع درصد خانوارهای دارای سرپرست جوان برحسب گروههای هزینه سالانه به تفکیک بخشهای اقتصادی محل فعالیت سرپرست نشان می دهد که در مناطق روستایی در هر سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات بیشترین درصد خانوارها مربوط به گروه هزینه ماقبل آخر است در حالیکه در مناطق شهری فقط در بخش خدمات این وضعیت وجود دارد و در دو بخش دیگر بیشترین درصد خانوارها پایین ترین گروه هزینه سالانه ۷۲۰۰۰۰۰۰ ریال و کمتر را به خود اختصاص داده اند. بیشترین درصد سایر خانوارها در هر سه بخش فعالیت (کشاورزی، صنعت و خدمات)، هم در مناطق شهری و هم در مناطق روستایی بالاترین گروههای هزینه ای را به خود اختصاص داده اند. (جداول ۶-۴ و ۶-۸)

مرکز آمار ایران